

De groene standaard werkt aan kwaliteit

Minder maar beter

Stichting De groene standaard ontwikkelt examenstandaarden voor het groene onderwijs. Maar de vraag blijft: wat is een goed examen? Tijdens een minisymposium van de VDL, de Verenigde Docenten Landbouw van de UnieNFTO, ging Wim Grooters van De groene standaard in gesprek met het onderwijsveld over de voortdurende bijstelling en verbetering van de examenstandaarden.

“Ik weet niet hoe het op het mbo is, maar bij ons op het hbo geven we eerst een eindcijfer en daarna gaan we het onderbouwen.” De andere aanwezigen op het minisymposium op 11 juni in Ede herkennen dat. Maar die lijst met overige criteria, voor al dan niet slagen van een kandidaat, vinden ze toch wel handig. Bijvoorbeeld om de beoordeling naar de kandidaat te beargumenteren, of als er verschil van mening is tussen de assessoren. De vraag is dan ook in hoeverre het onderwijs behoefte heeft aan een afvinklijst. Of aan een duidelijke ce-suur: geslaagd of niet geslaagd? De vragen worden hardop gesteld en er komen verschillende antwoorden, antwoorden die we allemaal kennen: ‘nooit een afvinklijst’ en ‘subjectiviteit houdt je’.

Minder pvb's

‘De groene standaard stuurt bij’ heet de presentatie van Wim Grooters, projectmanager van De groene standaard. De examenstandaarden voor het groene onderwijs liggen er en er wordt volop mee gewerkt, maar daardoor komen ook de

aandachtspunten boven water. Aoc's ondervinden die zelf en de inspectie benoemt die in de gesprekken die ze met De groene standaard voert. Grooters nodigt de aanwezigen dan ook uit om feedback te geven op de laatste verandervoorstellen in de ontwikkeling van De groene standaard, zodat hij die kan meenemen in het afsluitende overleg met de inspectie op 7 juli. Die voorstellen betreffen de beoordelingswijze, de afnamecondities en de omstandigheden waaronder de pvb wordt afgenomen. Grooters presenteert de veranderingen onder het motto ‘minder maar beter’.

De groene standaard streeft ernaar om de overlap tussen examenstandaarden eruit te halen; dit zal een vermindering van het aantal examenstandaarden betekenen. De groene standaard vindt meerdere examenmomenten wel belangrijk, voor de betrouwbaarheid van het oordeel en voor de tussentijdse in- of uitstroom. “En voor de succesbeleving van de deelnemers”, vindt een aanwezige. Maar minder dus, zodat het te organiseren blijft en waardoor scholen meer op kwaliteit kunnen focussen. Komend najaar zullen de nieuwe examenstandaarden gereed zijn. Minder maar

Wim Grooters (rechts) van De groene standaard vraagt de deelnemers om feedback op de verandervoorstellen

“Wij laten de leerlingen van te voren aangeven hoe ze het een en ander aan denken te gaan pakken en bevragen ze daar achteraf op.” Een vertegenwoordiger uit de transportsector (midden) legt uit dat zij zijn afgestapt van afvinklijsten

ook beter. Om scholen behulpzaam te zijn bij de verbetering van hun examinering heeft De groene standaard een document ‘Kwaliteitsnormen’ gemaakt. Die normen gaan over de inrichting van de proeve, de communicatie met leerlingen, de bedrijven en de assessoren, de uitvoering en de beoordeling van de proeve.

Echt en reëel

Speciale aandacht is er voor het kwaliteitskenmerk ‘authenticiteit’. Er is veel discussie over, wanneer kun je nu wel of niet spreken van een authentieke beroepsituatie? “Het gaat daarbij vooral over hoe leerlingen en het werkveld dat beleven.” Leerlingen van niveau 2 zullen een situatie eerder als authentiek ervaren dan die van niveau 4, die zullen een gesimuleerde situatie al snel als een rolspel zien.

De inspectie hecht veel waarde aan het functioneren in het beroep. Grooters: “De werkprocessen moeten in een authentieke situatie afgetoetst worden.” Maar wat is dat dan? Ook over het begrip ‘authenticiteit’ heeft De groene standaard een document ontwikkeld. Dat gaat uit van de vijf kenmerken zoals die geformuleerd zijn door Judith Gulikers (Zie VGO 9-2009): taak, fysieke omgeving, sociale omgeving, vorm en resultaat/beoordelingscriteria. Het document maakt aan de hand van de vijf kenmerken een beschrijving van de eisen aan authenticiteit ongeacht of de proeve

volledig of gedeeltelijk in een bedrijf afgenomen wordt. Een voorbeeld is een pvb waar de leerlingen in opdracht van een kunstenaar objecten maken en tentoonstellen in een park tussen werk van echte kunstenaars. Dit gegeven maakt de proeve voldoende authentiek ook al zou de opdracht zonder de leerlingen niet bestaan hebben. Een ander voorbeeld is een proeve die niet daadwerkelijk op een bedrijf afspeelt, maar waar de leerling wel de beschikking heeft over alle bronnen en materialen uit een reëel bedrijf. Hier is de fysieke omgeving niet het bedrijf, maar is de situatie toch voldoende authentiek volgens De groene standaard.

Meer documenten

Deze documenten, waarmee organisatoren van proeves kunnen werken aan de kwaliteit, zijn nuttig omdat de inspectie vanaf schooljaar 2009-2010 ook de examens binnen competentiegericht onderwijs gaat auditten. Maar de inspectie wil ook zicht krijgen op de manier waarop de afname van de pvb’s plaatsvindt. De groene standaard wil daarom de overgang van examenstandaard naar pvb goed regelen. Ze is bezig om hiervoor een format inrichtingsplan te ontwikkelen. In het inrichtingsplan vermeldt de school bijvoorbeeld de daadwerkelijke plaats en de duur van de pvb, wat er precies beoordeeld wordt en door wie. “Ook nuttig voor de deelnemers,” merkt een van de aanwezigen op, “die

weten dan hoe hun proeve eruit ziet.” Maar uiteindelijk blijft de belangrijkste vraag: wanneer is het voldoende of onvoldoende en hoe beoordeel je dat? Grooters: “Meestal stellen we onszelf de vraag: vertrouwen we deze kandidaat deze klus toe?” In het beoordelingsmodel zal De groene standaard meer aandacht aan de onderbouwing gaan besteden. Enerzijds door voor de werkprocessen in een examenstandaard aan te geven of ze via het product, het proces of via beide beoordeeld zullen worden. En op welke manier het criteriumgericht interview ingezet wordt. Anderzijds wordt de onderbouwing versterkt door de hoofdvraag ‘kan de deelnemer de kritische beroepsituatie toevertrouwd worden?’ aan te vullen met vijf deelvragen, bijvoorbeeld ‘Hoe voert de deelnemer de werkprocessen uit?’ en ‘Kan de deelnemer de gemaakte keuzes toelichten en onderbouwen?’ De kandidaat is geslaagd als alle antwoorden op de deelvragen minimaal voldoende zijn. De kandidaat is niet geslaagd als het antwoord op de hoofdvraag ‘nee’ is of op een of meer van de deelvragen ‘onvoldoende’. “Dus toch een soort afvinklijst?” vermoedt een van de aanwezigen. Maar Grooters ziet dat anders: “Je beoordeelt niet alle werkprocessen afzonderlijk. Het gaat om het geheel.” □